

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; magyar tudós társaság; jutalomhirdetés népoktatási kézikönyvre; eszéki hírek; László megyei közgyűlés; nemes-dédi gyűjtogatás; Széchenyi István gr. névnapi ünnepélye; Veszprémmegye Borsodhoz írt levele; csurgói tűzvesz; erdélyi hírek; különféle; ipar- és fözsérű; s. a. t.) Spanyolország (az utolsó carlosi vár is alkotmányosok hatalmában; ismét uj ministerség s. a. t.; Anglia (Szyria partvidéke ostrómlapba fog helyeztetni; s. a. t.) Franciaország (Palmerston nyilatkozata Huizothoz a négyes szövetség ügyében; a négyes szövetség története; Seint-Aulaire küldetésének hírelt oka nem valósul; s. a. t.) Németország (porosz bübocsánat; s. a. t.) Törökország (ellenkező harcz és béke hírek; s. a. t.) Oroszország. Svédország. Gabnaár. Pénzkezel. Dunavizálás. —

Magyarország és Erdély.

Magyar tudós társaság. Széki gr. Teleki József koronaőr s. b. titkos tan. mint elnök, az akadémia XII. nagy gyűlését aug. 27. nyitotta meg. Az napon Szontagh Gusztáv philos. oszt. rendes tag a magyar philosophia rendeltetéséről olvasott, 28. Tarczy Lajos természettudomány-osztályi rt. a természetésztan befolyásáról a természeti tudományra, aug. 29. Vallas Antal mathesis-osztályi rt. az akad. jelenlétében a nemz. casino dunafelüli szobáiban két fényképet készített Daguerre módja szerint, de azok, verőfény-hiány miatt, nem feleltek meg a várakozásnak egészen. A Nagy Károly rendes tag által készített, egy lábátmérőjü, első magyar földtérkép aug. 27. mutattatott elő. — A tanácskozás naponként folynak. A közülés sep. 8. dél előtti 10 órákor fog tartatni a ns megye nagyobb terében.

A mult országgyűlés folytában kiadott országgyűlési tagok arczképeinek árából fenmaradt pénzrül úgy rendelkezvén a vallalkozó s erre nézve az országgyűlés végével fölcszlott ifjúság, hogy abból köznépünk erkölcsi s anyagi jólléte emelésére, elemi ismereteket magokban foglaló, s minél ocsóbb oktatási kézikönyvek, pályázás útján hozassanak létre; s e' czéleszközlésére, s egyszersmind a pályaművek megítélésére választmányt bizván meg, mellynek tagjai: Jósika Miklós, Eötvös József bárók, Pulszky Ferencz, Szemeré Bertalan, Balassa Antal, Gorove István, Stuller Ferencz; jegyzője: Vachot Imre, pénztárnoka: Tóth Lőrincz; e' választmány következő tárgyat tűzi-ki első pályázásra: *készítsék köznépünk számára, egykönnyen érthető, s legfőbb 10 nyomtatott iusyi természettani (physikai) kézikönyv, különös tekintettel a földmívelésre, s a népközt uralkodó babonás balhiedelmek kiirtására* A pályadíj 50. arany, s a tisztán, idegen kézzel, leirandó, bekötött s lapozott műszokott jeligés s névrajtó levél melletti beküldetésének határideje 1844. augusztus 20. éka, a díjkiadás pedig november második vasárnapja: a kéziratok Tóth Lőrincz pénztárnokhoz (Trattner-Károlyház 612) intézendők. Minden egyéb ide vonatkozandó a t. közönség annak idejében értesitetni fog. Pest aug. 31. kén 1840. a választmány határozatából. Vachot Imre jegyző.

Csurgó (Somogy megye) aug. 21. Városunk egy részén — az úgy nevezett Cseh-városon, melly az uraság kegyességéből ide telepített cseh atyafiaktól, a szorgalom s igyekezet által kevés év alatt kitünő eszben s rendben keletkezék, délután 2 és 3 óra közt a szélső házánál tűz ütén ki, a két sorú díszesen épült lakházak közül rövid idő alatt 31-et elhamvasztott azéjszaki szél-től segítettve tovább is pusztítandó dúló elem, s bizonyosan a városunkkal összekötött Sarkad helység is martalékja lenne; ha az égéshelyre siető uradalmi tiszt urak tettel mutatott buzditásik, czélszerű rendelkezéseik, a városi mesteremberek s dícséretet érdemlő számos izraelitáskat kintüntetett munkássága, részint az uraság tűzoltó eszközei segítségével, részint a tűz elibe eső házak veszélyteljes óltalmazásával a tűz tovább terjedését nem gátolták volna meg. Az eredeti házajokat oda hagyott, s hazánkban megtelepült sok évi szorgalom és fáradság által szerzett kevés vagyonait elvesztett szánandó lakostársak, a szó teljes értelmében mindenektől megfosztva jölvő segélyért esdenek; a föld. uraság ismeretes nagylelkűségétől s a szeretet munkait szenvedő embertársaikon gyakorlani édes kötelességöknek tartó felebarátai keblektől várnak a sors illy leverő esapásiban enyhítést; s ezen mindnyájunkon megtörténhető véginségre jutásukban pártfogást és segédelmet.

Bács-Bodrog megye RRdei aug. 11. kén tarták törvényhirdető gyűléseket, melly alkalomkor Rudics József főispáni helytartó tartalmas beszédben kiemelt fels. uralkodónknak a legközelebb mult országgyűlésen szentesített t. czikkkek által nemzeti nyelvünk országos emelésére, mezei rendőségünk szabályoztatására, bel és kül kereskedésünk divatozhatása végett szükséges hitel alapítására s vallalkozásink biztosítására czélzó kir. kegyeit, O felségéhez első magyar fölírásban bódolati halánkat fölterjesztetni indítványozta, minék szerkezete el is rendeltetett. Kiemelven tovább országunk föhgnádórának e' nagybecsű törvények alkotásánál a kormány s nemzet egymáshoz közelebbítésében kintüntetett böles közrehatását, e' magas fáradozásokért köszönőlevél-írást javasolt s ez is örömmel fogadtatott el. Végre főkanclerár Majláth Antal gr. ó excjának e' korszerű s az egész alkotványos világ előtt magasztalást nyert törvények létesítése körüli jeles érdemeit említvén, ezek méltánylásul szinte köszönőlevél-íratni határozatott. A törvényezikkek fölolvasta után a katonai ujonczok kiállításában és sorshuzás-intézésben követendő czélszerű rendszabályok kidolgozására választmány neveztetvén, utóbb a bajaitüzkárvallottak segedelmezését intéző választmány tudósítása került szönyegre, melly szerint jul. 21. égi a segedelmi pénztárba gyűlt 22.600 for. 11¹⁶/₁₆ krbola' külön küldemények kivonta után 21.324 fr. 39 kr. pengő osztatott ki, a megalapított három osztály szerint jutván az első osztálybelire fejéskint 25 fr. 57 kr., másodikra 17 fr. 18 kr. 3dikra 8 fr. 39 kr. pengő. Egyébiránt az építési munkákra nézve várakozásunkat részint a' jul. 16. és 23ki záporosó meghiusítá, melly nemcsak több százezer válygot és kész mórteglát mosott el, számos már begyújtott eserepsindely s téglákemenczét s több fölépített házat összeomlasztott, hanem minden fedetlenül hagyott urodalmi s középületet olly tetemesen megrongált, hogy csak az urodalmi épületekben könnyen számúva 30 ezer for. újabb kárt okozott, szip festésű templomunk beljét pedig örökre megrontá; részint az építési anyagszüksége s drágasága is gátlá vallalkozási terveinket; mind e' mellett mintegy ezer épület föld alá jut tél előtt; s legközelebb a' gymnasiumnál megkezdetvén a' munka, siettetve készitik a' roppant épületet, melly nem sokára tető alá kerül. A szabályozási választmány esinosbitási terveiből többet létesitvén, nemcsak sok utca széles-

bitésével dísz, hanem a' sürűbb házak ritkításával bátorság-biztosítást is szerez a' esinosban építőknék. Az idei silány termés miatt ritkan látunk hajót rakodni dunapartunkon, a' gabonakereskedés pang s e' mellett bajunkat neveli a' szüntelen esőzés, melly a' nyomtatást gátolván, a' reményelt kukoricza s burgonya-érést is akadályozza. S-k.

Kassán a' törvényezikkek kihirdetése után az aug. 18ki tanácsesi és választott községi közgyűlésben, Haske Sándor kapitány s volt országgyűlési követ indítványára köv. határozatok létesitettek: 1) Mivel a' nemzet minden osztályira jótékonyan ható s a' nemzeti előhaladást, jóllétet, ipart, kereskedést és hitelt előmozdító törvényezikkekkel O Felsége hazánk boldogságára czélzó atyai gondoskodásának köszönhetni, tehát szeretett jó királyunkhoz ez atyáskodó kegyességért ezen város részéről köszönő felirás intéztessék. 2) Hasonló hála jelentessék külön felírásban a' föhgnádornak, kinek országgyűlési böles vezérlete s tiz országgyűlésen s 44 év alatt szünet nélkül az ország javára szentelt fáradozási által nyert ritka tapasztalása következteté nagyrészen e' czélszerű határozatokat. 3) magy. kir. udv. főkanclerár Majláth Antal gr. országbírája Majláth György és kir. személynök Szerecsy István ö nmságoknak e' törvények valóítására teljes buzgósággal s jó sikerrel törekedőkért a' város részéről hálás érzés s köszönöt különkülön iratok által jelentessék. 4) Zala vármegyének köz tiszteletű követe Déák Ferencz, kit több ns megye különféle megtiszteltetésre méltatott, s kinek ritka tulajdonságait nemesak a' két magyar haza, hanem a' külföld is tiszteli és esodálja, e' város részéről néminemű hálazalógul ezen városi tiszteletbeli polgársággal tiszteltessék meg, eziránt ns Zala megye Rendeihez hivatalos köszöntő levél küldessék s ahoz a' megtiszteltelő polgársági oklevél esatoltassék. Végre: 5) Méltó tekintetbe vevén Beóthy Ödön Bihar, Klauzál Gábor Csongrád, Bezerey István Tolna, Palóczy László Borsod vgye követei érdemeit, nemkülönben, a' váltótörvénykönyv tárgyában e' város ügyét lelkesedéssel pártoló Abanj, Zemplény, Ung és Torna vármegye követei fáradozásit s végre Vághy Ferencz Soprony városa követeinek országgyűlési érdemeit, kik mindnyájan ez üdvös törvényezikkek létesítésére hasonlag segédkeztek nyújtottak, a' nevezett megyékhez és szab. kir. városhoz is hasonló örömjelentő levelek küldessenek a' város részéről. H-k.

Nemes-Déd aug. 23. Ezer lelket jóval meghaladó helységünk, szünetlen tűz által okozott rettegésben van, mert nappal munka s kenyér keresés gondja: éjjel tüztől félelem tiltják szemekintől a' nyugtató álmot. Alig feledők kissé a' jul. pusztulást: midőn aug. 22. éni reggeli 1. és 2. óra közt, a' vészharangok rémületes kongása, riasztott föl ismét rövid álmunkból. A' helybeli hely. vallásu gyülekezet haszonbérbe adott házában, iszonyú szélvész közt tűz támadván: néhány percz alatt, 9 lakhely s két istálló, mellyek ez előtt csak hat évvel emelkedtek fel hamvaikból, lett a' pusztító lángok aldozatja. A' tűz, kétségen tul valami gonosz-nak szantszándékos munkája. Egy urasági gazda t. i. urasága iránti buzgóságból, igen sok ellenséget szerezvén magának, hivatalától elmozdítatva, darab idő óta az említett árendás házba vonult meg, hihető tehát, hogy ellenségei, ama' fenyegető mondásukat: ha pokolba megy is lakni, rágyújtjuk a' házat: teljesíték rajta. Szomorú hanyatlása az emberi méltóságnak! Méltó ez alkalommal, mind a' juliusi, mind a' mostani tűzveszélykor, magát példásan kintüntetett két lakos-társunkat, megismertetni. Ns Farkas János az egyik, ns Farkas Imre a' másik, amaz apa, ez fiu. Ezek t. i. sok ház tetejére felmászván, az őket elborított tüzesomót, sőt lángok közt, tűzoltó eszközök híjányában, csak pusztá kézzel s lábbal a' meggyúlt zsúp-darabokat, majd legázolván, majd leszagztatván sok már kétségbeesett háznépet, mentettek-meg a' végpusztulástól. Szép, midőn a' nemes származatú testben, nemes lélek is lakozik! Ezek példás tette szőgyenítse-meg azon undok lelkeket, kiknek gyalázatos jelszavok ez: Ha én megégtem, égjen-meg más is.

Sopronybul aug. 23. kén: A' dícső elődök nagy unokája felejtetlen fejedelmünk Ferencz istenességgel teljes szívének háláérzetében első sz. királyunk emlékét nemzeti ünneppel szentöltetni rendelé az egész magyar honban. Budapest szokása szerint fényesen állé a' nép első felvilágosítójának az üdvözítő szelid szellemében nemzetet keresztényítő István királynak napját; midőn a' szomszéd tartományban, a' birodalmi fővárosban hivatalnokoskodó igaz hazafiak buzgósága szinte vetélkedék a' honlevőkével ez ünnep nagyszerűsítésében. Hazánk nyugoti kiesb térein is, nemugyan külső fényes szertartásokkal, hanem az őszinte szív bensőjében teljes szerénységgel áldaték ezen minden igaz magyarnak emlékezetes napja; mellyen a' barátság, s tisztelet igen számos, és jeles férfit gyűjte Széchenyi István gr. baráti körébe, kik a' szeretettet s köztiszteletben állót névnapján üdvözleni ohajták. Nyilt kebellet fogadá a' szives házigazda érkező vendégit atyjairól rá szállott de már most esinosn alakba öntött lakában, hol hazafi gondjaitól kipihiyen szeret, s diszletes vegyületben egyesíte minden rendűket. Tizenegy óra felé megkondult a' harang, s a' jelenlevők az udvari kápolnába tódulának,

férfi magának az öt ismerők szívében, hol törölhetetlen betűkkel áll írva: áldott az igaz emlékezete! A kolosvári vizár által okozott kár hivatalos összeírás következtében 35,510 fr. 37 kr., 's e' csapás nagyrészt a szegényebb sorsúakat érte. — Deménd körül egy domb-elhánysáskor, azon helyen, merre a lévai új országot vezetend, számos egészen épségben maradt hamuvedret találtak, azokhoz hasonlítókat, melyek 4 év előtt Csábrág körül ásattak ki. E' hamuvedrek, mik közül egyébiránt csak kevésben lelték meg az elégetett esontmaradványok porait, mind földből feketére égetvék 's fogantyukkal, földlel és szokott halotti lámpákkal ellátvák. Kivülről semmi vallási vagy egyéb jeleket nem láthatni. — Besztercebányán aug. 2kán Guttenberg emlékünnepeét egyszerű díszszel üllék meg. Besztercebányán 1770ben Tummel J. állítá föl az első könyvnyomó intézetet, és azonnal nyolcz sajtó számára volt folytonos munkával ellátva. Machold P. mostani könyvnyomó rendezé az ünnepeit. —

(Upar- 's tözsérügy.) A' zágrábi sz. istv. napi vásár kedvező idő mellett kielégítő sikerrel ment véghez. Hóni termékekben több nevezetes vásárlás történt, különösen bőrökre nézve. Egyébiránt e' vásárt általánosan minden tekintetben kielégítőnek mondhatni. — A' pannonhegyi főapátság cukorgyárából az idén 5321 font 21 1/2 lat répacukor került ki, mi közül az asztali cukor minden más finom nemével vetekszik. Ism.

Spanyolország.

(Az utolsó carlosi vár is alkotmányosak hatalmában. Elegy.) Collado de Alpuente, azon csekély váraeska, mellynek őrsége jobb ügyhez méltó elszántsággal viselé magát, végre csakugyan megnyitá kapuit az alkotmányosak előtt, és így már most egyetlen állomásuk sines a zendülőknek Spanyolországban, kik csupán 10—15 főnyi rablócsapatokra oszolva folytatják még itt ott mesterségüket. — Biscaya egyik kisebb városában népünnepe alkalmakor villongás támadt a' polgárok és katonák közt; az előbbieket kést, imezeket pedig kardot villogtattak, 's minden ablakból e' kiáltás harsogott: „Éljenek szabadítékink! Üzzétek ki hazánkból a' zsoldos naplopókat! — Csak nagy ügygyel bajjal leheté ismét helyreállítani a' esendét. — A' két királyné tán luzamosb ideig fog Barcelonában tartózkodni, mert a' kormányzó királyné furdést szándékozik használni, mi legalább 3 hébe kerülend. — Valamennyi madriái lap egyhangulag megegyezik abban, hogy Spanyolország most nyugott ugyan; de bizonyosan tüstint fölzendülend, mihelyt a' hatósági törvényt tetlegecsitni fogja a' kormány. — A' cortesfólosztatást minden pillanatban várják.

(Ismét új ministerség.) Aug. 13iki barcelonai hírek szerint Gonzalez új ministersége, nem bírván a' kormányzó királynéval a' követendő politikai irányra nézve megegyezni, Ferraz új ministerséget alakíta, melly a' cortest nem fogja fólosztatni, és az új hatósági törvénynek csupán azon pontját vonandja vissza, melly az alcaidek kinevezhetési jogával ruházta föl a' koronát. —

Anglia.

(Részrehajlatlan vélemény a' parlament sikeréről.) Valamennyi londoni lap közül legkevésb elfogultsággal ítélt a' Sun az utóbbi parlament sikeréről, mondván: „A' most bevégzett parlamentüléseknél analmasbakra alig emlékezünk; sikerökkel egy párt sem elégszik meg, kivévén a' könyvnyomók, papirgyártók és leírók, kik a' sok törvényjavaslat 's hivatalos jelentés után bő aratást lelték. A' néptömeg az adószaporítás miatt nehezelt; a' radicalok véleménye szerint a' javításban nem történt elég haladás; a' gabonatörvények ellenségei teljes joggal panaszkodnak e' kártékony adó dívatban maradásá miatt; a' whigek hatalmak csekélykért ellen zajognak, a' toryk pedig meghiusult kilátásikat gyászolják. Valóban, a' toryk ügye tönkre juta. Peel és Wellington a' sok csatavesztés miatt a' whigekhez kényszerültek simulni, és Stanley is annyira elveszté már bátorságát, hogy a' toryk nem vélnek ezentul bennök bizhatni. Azonban, bár mikép örvendnek a' whigek a' toryk ez átpártolásán, még is aggályt éreznek egyszersmind, mert ezáltal majd mind megannyi vetélytársok születik a' hatalom-elnyerésre nézve. Ennélfogva tehát egyetlen párt sem elégszik meg ez ülések sikerével. A' közönség rég holt-nak tekinté ez ülést.“

(Szyria partvidéke ostromállapotba fog helyeztetni.) London, aug. 15ikén: „Hiteles hírek szerint M. Ali vonakodott a' négyes szövetség kívánatit teljesíteni, minek következtében a' szerződésben kikötött kényszerítő rendszabályok híhetőleg késedelem nélkül foganatosíttatni fognak. Mindenek előtt ugyanis a' szyriai partvidéket ostromállapotba helyezend a' négyes szövetség, és M. Ali nem fogja magát sokáig tarthatni Szyriában, mihelyest Egyiptus és Szyria közt a' tengeri közlekedés megszűnik. Kérdés már most: tisztelni fogja e' majd Franciaország az ostromzár? És miért ne tenné azt? Néhány londoni lap jelenté, mikép Thiers parancsot adott az ostromzár megtörésére. Mi ezt nem hisszük, mert számos egyéb uton értekezhetni az ostromzár jogszerűségéről, mielőtt a' hajóhad megtámadására kerülne a' dolog. Am kísértés meg Franciaország minden békés utat e' tekintetben, sőt fénygetőzzék is; de háboruba rohanni alkalmasint még sem fog. A' francziák bizonyos korlátok között fegyveres szemléloji lesznek az ostromzárnak; ha mindazáltal ez majd nyílt megtámadássá fajuland M. Ali ellen, akkor igen félhetni, hogy Franciaország föllépése komolyabb jelleművé fog változni. Ha egyébiránt Franciaország csakugyan háborúra akarja kényszeríteni Angliát, ám tegye, Anglia bizonyosan több erővel 's bátorsággal bír erre, mint Európa bármelyi hatalma. „Britannia“ gőzös Amerikából 10 nap alatt Angliába érkezett, 's hol illy tökélyen áll a' hajózás, ottan tengeri háboru következményitől nem igea félhetni.“

Franciaország.

(Újabb vélemény a' négyes szövetségről.) A' különben igen mérsékelt jour., des Débats így szól a' Keletet tárgyoló legújabb politikáról: Hiában mondogatják az angolok, hogy velük mindenben ellenkeznek a' moszkák gondolkozásmódjával, 's hogy csupán ez egy kérdésben fognak velük kezdet. Ok önmagukat csalják meg, ha így gondolkodnak, mert e' szövetség következményi sokkal messzebbre terjedők. E' szövetség ugyanis egyenest Konstantinápolyt fogja megnyitni a' moszkáknak. Ez minden esetre megtörténik, mert M. Ali nem fog engedni, de nem is engedhet Midón erőteljes férfi, Mahmud szultán ült az ozman trónon, kit maga a' basaa is tisztelt, akkor meghagyatok birtokában Szyriát, és a' mostani körülmények közt akarjátok azt elragadni tőle? És aztán mi fontossággal bíránk nézve Szyria? Mi közünk Damaszkhoz és Aleppóhoz? Konstantinápolyra törekedjünk csak figyelni, mert az forog kérdésben most, e' kérdés pedig harcztól szülhet életre halálra, és épen nektek, mert e' dolog titeket ezerszerre inkább érdekel, mint engem. És ki ingerlé ellenetek Perziát? Ki Khinát? Ki akar titeket Középázsziából kitűrni? Russzia, és ismét Russzia! És timagatok akarjátok a' moszkákat Konstantinápolyba vezetni; erre nincs többé mit megjegyezünk! —

(A' négyes szövetség története.) A' Revue des deux Mondes igen érdekesen írja le az új négyes szövetség történetét, melly annál nagyobb figyelmet érdemel, minthogy e' lap köztudomás szerint legbensőbb összeköttetésben áll Thiers miniszterelnökkel. „Palmerston engesztelő szavait, így nyilatkozik az érintett lap, nem kell nehezettel fogadni, mert azok világosan tanúsítják, mikép az angol közönség, mellynek e' beszéd tulajdonképp írva volt, tisztelettel szól és ítélt Franciaországról, 's föntartani ohajtja a' francia szövetséget, tanúsítván egyszersmind, miszerint a' jul. 15iki szerződés aláírásakor következményt nem sejté az angol kormány, és nem hívé a' szyriai zendülés meghiusulását, mellyre az egész szerződés számítva volt. Mi a' hatalmak azon bánásmódját illeti, mellyet szerződéskor követtek, arra nézve Palmerston nyilatkozati nem alaposak, ámbár kiviláglik belőlök, hogy a' bajt ismét jóvá szeretné tenni. A' lord mondja, hogy Franciaországot egymásután több tervvel kínálták; miket azonban mind elutasítá, és így végre Franciaország nélkül szerződtek. Ez úgy valódi folyama, mikép azt tökéletesen hiteli forrásból merítettük; imez: Soult tábornagy ministersége alatt Anglia indítványt tón: M. Alinak Egyiptust örökösen, az aerei basaságot pedig, a' hasonnevű várat kivévén, halálaig meghagyni. Ez indítványt nem lehetett elfogadni. A' nisíbi esata után jutalmul félbirtokát még vad nemzetek sem vehetnék el az alkirálytól. Soult ministersége visszautasítá ez indítványt. Midón a' mostani ministerség polczra jutott, eleinte nem igen élénk volt az alkudozás. Ugy látszott, hogy előbb időt volt szándék engedni mindkét részről a' kedélyek lecsillapulására, és aztán nyugottabb hangon folytatni az alkudozásokat. Palmerston lord megújítá főnebbi ajánlatát, 's hogy annak némi újdonsági színt kölesönözthessen, és az által elfogadhatóbbá tehesse azt, még Acre várost is késznek nyilatkozik az alkirály hatalmába bocsátani. De ez ajánlat épen olly kevésbé volt elfogadható, mint az előbbi, mert e' szerint a' nisíbi győzőnek csak Egyiptust és Szyria kisebb részét akarák átengedni, nagyobb részét pedig, vagyis Adanát, mit háza kulcsának nevezget M. Ali, 's Candiát, a' szigetvilág királynéját, és a' szent városokat, mellyek keletben legnagyobb erkölcsi befolyást biztosítanak illető birtokosának, örökre elvonni törekedtek tőle. Mindezt győzelme után követelni tőle, kegyetlenség volt, és olly tett, mi egész Európát legnagyobb veszélybe döntheté. A' mostani ministerség mindent elkövetett, hogy az alkirályt engedvényre bírassa, és már majd kieszközlé tőle Candia és a' szent városok visszaadátását. Adanára nézve makacsabb volt ugyan M. Ali; de még is mutatkozott némi remény, hogy Szyria örökös birtomhatásáért még ez áldozatra is kész leend hajlani. Abban mindazáltal tökéletesen bizonyos volt a' ministerség, hogy Szyriából harcztól egyetlen talpalatnyi földet sem fog a' basa kiadni. Midón tehát olly szerződéshez szöliták föl a' kormányt, minek célja volt M. Alitól erőszakosan elragadni azt, mit jogszerűleg tőle senki nem követelhetett, és háboru nélkül el sem vehetett, akkor a' ministerség egyáltalában nem engedheté, és a' kamrában nyíltan követelé is a' nemzet, hogy ne engedjen. A' martziusi ministerség tehát visszautasítá e' szövetséget, ajánlkozván, hogy méltányos föltételek mellett kész a' basát engedvényre bírni. De ha ollyanok a' föltételek, hogy azok következtében végső eszközökhöz nyulni kényszerülvén az alkirály, egyenesen Konstantinápolyra indulna, minél fogvást a' moszkák is Konstantinápolyba fognának menni, akkor a' kormány, mint megbocsáthatatlan öröngéseket, minden tekintet nélkül vissza fogná azokat utasítani. Ez majusban történt. Palmerston ekkor még nem nyilvánítá az utolsó szót. Londonban ugyanis mondták a' francia képviselőnek, miszerint Palmerston talán hajló leend Egyiptust örökre és egész Szyriát halálaig átengedni az alkirálynak, a' szent városokat, Adanát és Candiát kivévén, egyszersmind értésire adván, hogy a' nagy hatalmak részről ez a' végső engedvény. Guizot e' nyilatkozást a' francia ministerséggel tüstint tudatá is. Guizot erre parancsot kapott, hogy határozottan ne válaszoljon ez ajánlatokra, míg Alexandriából híre fog érkezni; mikép nyilatkozik azokra nézve az alkirály. Mert valóban bátorság lett volna ez ajánlatot elfogadni, mielőtt arról meggyőződheték a' kormány, hogy vajjon mily szempontból tekintendi azokat az alkirály. Mitörtént volna az alkirály folytonos vonakodása esetén Franciaor. megegyezte volna? Franciaország kényszerült volna vagy saját határozatát visszavonni, v. pedig a' négy hatalommal egyesultén M. Alit megsemmíteni. Ir. tók

Guizotnak: „Ha illy ajánlás hivatalosan tétetik, kérdezősködjek iránta a' miniszterségnél, melly véghatározatát fogja Önnek megküldeni.“ Perier Jenő Alexandriába küldték, annak kétségtelen kitudására: hogy vajjon a' basa megelégszik é Egyiptus örökös és Szyria ideigleni bírásával, és kész lesz-e az eziránti szerződést teljesíteni, ha egész erkölcsi befolyását használandja nála Franciaország? Franciaország egyébiránt épen nem akart egészen a' basa diadvágyától függeni, mert egész Szyria átengedése esetén kész volt olly hangon szólni az alkirályhoz, mellynek az minden esetre kénytelen lett volna engedni. Azonban megjegyzendő, miszerint Anglia többé semmi illy kedvező ajánlást nem tön az alkirálynak. Palmerston hallgatott. — Soha nem jött ajánlatba Egyiptus örökös bírása és Szyria holtiglani megtarthatása, következőleg nem is lehet a' francia kormánynak alkalma ezt visszautasítani. Legalább bizonyosan lehet reményleni, hogy majd az iránt is végnyilatkozást kívánand még Franciaországtól Anglia, ha az acrei basaságot szándékozik M. Ali birtokához toldani; de ez sem történt meg. Mindenütt mély hallgatás uralkodott, és csak a' szyriai zendülés kitörte után kezdettek tanácskozni, midőn legjobb sikert lehet reményleni határozott föllépéstől M. Ali ellen. A' tanácskozásokat titok lépé, mind ezt követünk keresztüllátá ugyan, de felszólítás nélkül semmibe sem avatkozhatott. Senki nem szólt így Franciaországhoz: „Mi csak az acrei basaságot fogjuk Egyiptushoz esatolni, van é tehát kedved velünk tartani?“ Senki nem szóla így, hanem a' szerződést aláírták, és aztán tudaták azt Franciaországgal. Ez azon méltatlan bánásmód, melly ellen Franciaországnak az egész világ színe előtt panaszt kell emelni. E' szerződés tehát minden esetre egyenest Franciaország ellen van számitva, bár miképek okoskodjanak is az angol pártlapok. Franciaország most már nem tehet semmit, hanem zajtalanul háborúra készül, és az egész világnak ezt mondja: „Folyvást mondjátok, hogy nem akartok háborút; ám jól van, ne tegyetek tehát ollyast, minek következménye mulhatlanul háború!“

(Saint-Aulaire küldetésének hirtelt oka nem valósul.) Több lap egyhangulag állítja: miszerint Saint-Aulaire azon meghagyással utazott Parísból Bécsbe, hogy az ausztriai udvarnak a' francia kormányt közbenjáróul ajánlja M. Ali és a' porta közt, 's hogy e' küldetése tökéletesen meghiusult. — A' Moniteur e' két hirt hivatalosan alaptalannak nyilvánítja. —

Törökország.

Konstantinápoly, aug. 5. Tegnapelőtt Ponsonby l. rendkívüli uton tudósítást kapott, miszerint a' négy hatalom Franciaország hozzá járulta nélküli végrehajtandja a' londoni conferentia határozatit a' török-egyiptusi dolgok kiegyenlítésére nézve. A' porta hivatalos körlevélben jelenté ezért köszönetét, és mihelyt követétül tudósítást kap, azonnal helyben hagyandja. A' londoni szerződés a' hajóhadat és Szyriát visszaadja a' portának, és pártatlanságát kimondja azon esetre, ha csakugyan kényszerítésre kerülne a' dolog. Ponsonby l. mihelyt a' sürgönnyt megkapta, azonnal parancsot adott Stopford hajóvezérnek, miszerint az egész hajóhad a' suly a' szyriai partokhoz vitorlázzon, hol az ausztriai hajós-csapat is hozzá csatlakozik. A' porta 3 briggnak, több korvetnek és élelemmel 's hadi-szerrel megterhelte több szállítóhajónak parancsot adott, hogy az angol hajókkal egyesüljenek. Az egyesült hajóhad először a' Libanon hegyi üldözött keresztényeket veszi ótalom alá, aztán ha a' véghatárnak eltelte M. Ali nem enged a' hatalmak rendeletinek, erőszakos szabályokhoz nyuland. — Alexandrai levelek szerint Ali nem akarja a' négy hatalomtól elibe tűzött föltételeket elfogadni. —

Svédország.

Stockholm aug. 5. Tegnap a' RRhez négy kir. előadás érkezett, mellyek legfontosabbika titkos választmány-kinevezésre szólítja fel a' Rendeket. Az alaptörvény szerint illyen titkos választmány, mellynek 12 tagból kell állnia, csak a' király kívánságára áll össze. Ennek okán a' hírlapokban többféle hír van, 's közülök neveztesbek: azon gyanyítás, hogy a' király az ellenzés fejeivel személyesen kíván kibékülni, és hogy a' nagy hatalmak közti szakadás háborúra adhatna okot. Aug. 7kén a' Rende az említett választmány tagjait választák meg. A' nemesi rendből Horn gr. Tersmede b. és Troil őrnagy, az ellenzés mérsékelt tagjai választattak meg, a' polgári rendből pedig Petre, Waern és Scharten, kik mind hárman legerősbellenelei a' kormánynak, a' többi választás még nincs tudva. Augustus 5kén az alkotmányos választmánytól indítványzott azon alaptörvényi változtatás vétetett elő, hogy ezentul az elnökség a' választmányokban, valamint az országos Rende meghatalmazottai közt is ne illesse többé minden föltétel nélkül a' legrégebb családok nemes tagjait, mint eddig volt, hanem jövöre az elnököt a' választmány maga minden rangkülönbség nélkül tehesse meg. E' változtatást Hartmannsdorf ur haszon nélkülinek nyilvánítván, indítványára 76 szavazattal 27 ellen elvetetett 's így ezen kérdés mostanra már megszűnt.

Stockholm, aug. 7. Még mindig a' miniszterek lemondása foglalkoztatja a' közönséget. A' korona már ez évben másodszor kénytelen a' régi és új rendszer között választani, 's e' szerint a' zavar növekvése természetes. A' ministerek azon mondását, miszerint az leléptük oka, hogy a' választ. ban igen ellenök nyilatkozott a' vélemény, közönségesen hiszik és tudják hogy a' régi rendszert pénz nélkül tovább nem tarthatni fen. A' RR határozatának eddigi önkényes athágása, a' katonai 's tisztviselő kar fényüzése a' RR lehető nyilatkozatára eltörlesztettek. A' kormány nagy zavarban van; a' király titkos választmányt hitt össze, mellynek alig lehet más czélja, mint a' RRkel nem nyilvánosan értekezni a' törvénytelen v. legalább helyben nem hagyott kiadások felett. Ezen kiadások közül némelye-

ket, mint a' fegyverek javittatását, alkalmasint jóváhagyják; de azon rendszert, mellynek következtiben ez önkényes kiadások 's előlegzések származtak, feldöntendik, 's ezért a' polgári rend legkitünőbb ellenző fiait Petré, Schartent és Wärnt választotta, miben a' parasztrend sem fog hátramaradni. A' parasztrend ugyan tegnapelőtt szó nélkül helyben hagyta a' katonai kiadást, de egyszersmind azt sok kijelentette, hogy e' dologban sok változásnak kell történni; azt pedig kereken kívánják, hogy több szükségtelen kiadást szüntessenek. A' választmányokban nem fog a' kormány többségre jutni, a' nemesi rend ülésiben mellette emelkedő egyes szózatok pedig nem sokat segítenek rajta. Ha Hartmannsdorf aug. 8kán kivitte is hogy a' bankválasztmányban elnök a' legidősb nemes legyen, ez egyik oldalon nevetést okoz, másikon pedig haragot 's a' nemes rend józanabb része rosszalta maga is azon hasztalan hetvenkedést, miszerint a' nemességnek semmiben sem kell engednie. De ez által a' választmányok legkevésbé sem jöttek zavarba 's az országos és gazdasági választmány aug. 4kén azon indítványt tette, miszerint a' püspökij a' mostanok kibáltával egészen szüntessék meg. Illy törekvések 's munkálatok mellett a' tisztviselő nemességnek előjogihoz szertelen tapadása nagyon is furcsa szint ilt; 's 's e' dolgot milly komolyan veszik, világosan kitétszik Petré azon beszédéből, mellyet a' képviselői rendszer változtatása ügyében mondott, mikor nyilván kijelenté: hogy a' nép türelme nagy, de a' legközelebb alkalomkor egyesített erejét megfeszítend a' közjó fentartatása végett. Illy nyilatkozások mellett minden közönséges miniszterségnek nagy zavarba kell jutnia, eddig semmitsem hallhatni a' mostani kipótoltatásról; Nordenfalk, kit az igazságministeri tárczával kínáltak meg, nem fogadta el azt —

Németország.

Lengyelhatár, aug. 15. Azon remény, miszerint a' szenvedhetlen határozatrendszer, kissé lágyuland, fájdalom! újra elenyészett, 's mindenki meg van győződve, hogy Russzia gyalázatos zárendszeréről csak szükség által kényszerítette mond le. A' lengyel határszéli hatóságok keserves bosszantgatási és sértegetési elviselhetetlenek 's úgy látszik, nincs más czéljuk, mint a' törvény által megengedett közlekedést is ketté metszeni. E' mellett a' határszéli lakosok elkeseredését olly fokra emelte a' moszka erőszakoskodó önkény, hogy a' kellemetlen összeütközéseket lehetlen elkerülni, kivált mivel a' hatóságoktól igazságszolgáltatást nem várhatnak. Így nem rég, midőn egy földbirtokos épen a' lengyel határral tőszomszédos rétjén szénáját letakarná, egy határontuli lakos embereivel megrohanta, és a' szénát erőszakosan elvette. Ezen erőszak ellen hihetőleg komolyan lépend föl hatóságunk, mert magányos ember panaszára többé nem is hederít a' moszka hatóság. —

(Lakoma Arndt tiszteletére.) Bonn, aug. 18. Bonn város polgári tegnap fényes lakomával üllék Arndt prof. visszaállítatását, kit büszkeséggel neveznek polgártársoknak. Arndt és három fia jelen volt a' lakomán; a' vendégek száma 180ra terjedt, köztük sok egyetemi tanító és a' derék Welcker. Arndt poharat köszönt a' rajnai városokra, azok szabadságára 's boldogságára, Welcker a' déli és éjszaki némesek összetartására, és a' bonni polgárokra; Auerbach Berthold költő az ifjuságra, melly az 1813ki férfiakhoz csatlakozik, és az új literaturára, melly a' komoly tudományokat és a' nép szükségét párosítani törekszik. Ez valódi polgárünnep volt. —

(Porosz bünbocsánat.) Posen, aug. 16. A' bünbocsánat tegnap érkezett ide. Az itteni várban még öt fogoly ilt, 3 porosz, és két külföldi. A' bünbocsánat köv. hangzik: „Megemlékezvén istenben boldogult atyám megengedő kir. szavairól, ezennel mindazoknak, kik atyám uralkodatlal, hazaárulás, hűtlenség és fölség-sértés, titkos társaságokban vett részvét v. elégületlenség-támasztás által a' kormány ellen vétkeztek, mindazoknak a' fogságot és még végre nem hajtott vagyonkobzást, a' rájuk szabott de még be nem hajtott nyomozási költséggel együtt elengedem; azokra nézve, kik még bírólal nem itéltettek el, a' megtörtént 's történeti nyomozást megszüntetem, 's kik hivatalvesztésre kárhoztattak, hivataljokat visszaadom. Ezen kegyelem és bünbocsánatbul ezuttal mindaz kirekesztetik, ki nyomozás vagy büntetés elől külföldre szökött; azonban fentartom magamnak azok iránt a' további rendelkezést, kik hat hónap alatt hazájokba visszatérnek 's királyi kegyelmemet kérik. A' bünbocsánat egy vádlottra sem tukmáltatik, mindenkinek szabadságában álland az ellene megkezdett nyomozás folytatását kívánni. Boldog levén azon érzetben hogy a' király szent végrendeletét teljesíthetem, és emlékéhez új áldást köthetek, személyes köszönetet nem számolok. Sansonci aug. 10. 1840. A' miniszterséghez. Fridrik Vilmos.

Oroszország.

Lengyel határ aug. 15. Lengyelországból majd minden rendü sereg délfelé ment; az őrsereg száma mindenütt lehető legkevésbre van szállítva, mit azonban a' Russziában szedett ujonczokbul csakhamar megnevelnek. Paskevits herczeg elutazta óta itt minden azt hiszi, hogy a' háboru kerülhetlen. —

Gabonaár: Pest, sept. 1jén: Tiszta búza: 180—212; Kétszeres: 140—155; Rozs: 120—123; Arpa: 90—105; Zab: 84—92; Köleskása: 252; Kukoricza: 130—145. pesti m. váltó garas.

Pénzkelet: Bécs aug. 29kén, 5petes statuskötelezvény: 106⁷/₈; 3petes: 80¹/₂ 1834ki kölesön: 697¹/₂; 1839ki: 311¹/₄ Bankrészevény: 1700¹/₂; Eszterházy-sorsjegy: 44¹/₂; Cs. k. arany-agio 3%

Dunavizállás: Budán aug. 31kén délben: 9' 6" 0" a' zerus felett.

Vasutrészevény: éjszaki: 100 majlandi: 104¹/₂; győri: 101¹/₂,